

Детска градина „Буратино“ гр. Суворово, обл. Варна, ул. „Снежанка“ №9; тел. 0893 620 989,
e-mail: odz_buratino68@abv.bg; odz_suvorovo68@abv.bg

УТВЪРДИЛ:

Чл. 2 от ЗЗЛД

Галина Котленска
Директор ДГ „Буратино“

В сила от 23.10.2018 г.

СТРАТЕГИЯ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА В ДГ „Буратино“ Суворово

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Стратегията за управление на риска в ДГ „Буратино“ Суворово е разработена на основание чл. 4, ал. 1 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор.

Настоящата Стратегия за управление на риска, цели да се очертаят и актуализират процесите по идентифициране, анализ и третиране на рисковете, които могат да повлияят върху постигането на стратегическите цели на ДГ „Буратино“ Суворово“ и да осигури изпълнението на тези цели.

Основните стратегически цели на ДГ „Буратино“ Суворово са насочени към:

Споделяне на нашия и чужд опит в подкрепа търсене на иновации за по-добра работа в процеса на изграждане на щастливи личности – способни да се реализират в модерното и динамично съвремие.

Процеса по управлението на риска трябва да трансформира тези стратегически цели в конкретни тактически и оперативни задачи, като разпредели отговорностите, към всички служители, които участват, чрез своите задължения в този процес.

Акцентът се поставя върху следните въпроси:

- Системно и своевременно идентифициране на рисковете;
- Отчитане на вероятността и въздействието на рисковете;
- Установяване на приетите за разпределение ресурси за контрол и определяне на ясни цели за контрол.

Детска градина „Буратино“ гр. Суворово, обл. Варна, ул. „Снежанка“ №9; тел. 0893 620 989,
e-mail: odz_buratino68@abv.bg; odz_suvorovo68@abv.bg

Стратегията за управление на риска в ДГ „Буратино“ е разработена въз основа на:

- Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор;
- Методически насоки по елементите на финансовото управление и контрол, одобрени от МФ;
- Насоки за въвеждането на управление на риска в организациите от публичния сектор, одобрени от МФ.

Стратегията за управление на риска в ДГ „Буратино“ обхваща:

- Идентифициране и управление на рисковете;
- Намиране на съответствие между стратегическите цели на детската градина и нивото на риск, което учебното заведение е склонно да поеме;
- Подпомагане вземането на управленски решения, относно реакциите спрямо риска;
- По-добро оползотворяване на финансовия и човешки ресурс.

II. ПОНЯТИЯ И СЪЩНОСТ НА РИСКА

1. Риск е всяко явление, което може да повлияе негативно върху способностите на администрацията на ДГ „Буратино“ Суворово да постигне целите си.

2. Процес на управление на риска са дейностите по идентифициране, оценяване и мониторинг на рисковете и въвеждането на необходимите контролни дейности с оглед ограничаването им до едно приемливо равнище. Управлението на риска е непрекъснат процес, който е неразделна част от управленския процес като цяло.

3. Система /модел/ по управление на риска е механизъм за вземане на решения, подпомагащи ДГ „Буратино“ за постигането на неговите цели, чрез който ресурсите да се разпределят така, че да се получи оптимално третиране на риска.

III. СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА В ДГ „Буратино“ Суворово

Етап 1: Създаване на условия за управление на риска.

- Директорът утвърждава стратегия, в която се посочват общите цели на училището. Стратегията обхваща развитието на училището за период не по-малък от три години и се доразвива ежегодно в годишните планове.
- Директорът определя задачите по всяка цел от стратегическия план, като определя отговорностите на съответните служители.
- Директорът определя необходимите ресурси във връзка с изпълнение на задълженията по управление на риска.

Етап 2: Идентифициране на риска.

Класифицирането на рисковете по рискови области се извършва с цел улесняване на идентифицирането на конкретните рискове. При идентифицирането на рисковете е необходимо да се вземат под внимание следните по-важни рискови области:

1. Външни рискове

- **Отношенията на ДГ „Буратино“ Суворово с външни за него субекти** - /Общински администрации, РУО, изпълнители на договори, доставчици на дизел за отопление, ел. енергия, вода, учебници и учебни комплекти и др./- рисковете свързани с дейността на тези външни субекти, могат да повлияят върху дейността на ДГ „Буратино 4 Суворово.
- **Нормативни** – рискове, свързани със сложността на нормативната уредба, значителни и частични промени в нормативната уредба, въвеждане на нови специфични изисквания, свързани с дейността, договорни отношения с контрагенти.

2. Финансови рискове

- **Бюджетни** – рискове, свързани с финансиране, бюджетна субсидия и средства по програми.
- **Нередности** – загуба на активи, разполагаемите ресурси са недостатъчни, за да се осигурят желаните превантивни действия.
- **Финансови задължения и вземания** – отговорност на ДГ „Буратино“ към служители и трети лица.

3. Рискове за дейността:

- **Стратегически рискове**- могат да повлияят върху постигането на целите: определяне на неточни и/ или непостижими цели, несъответстващо на целите изпълнение и др.
- **Оперативни рискове**- рискове, свързани с ежедневното изпълнение на текущите процеси и дейности.
- **Информация/ технологии** – рискове, свързани с качеството на информацията, остарялата, неточна или непълна информация може да доведе до вземане на погрешни управленски решения.
- **Репутация**- рискове, причинени от неуспехи при работа с учители и непедагогически персонал, родители, граждани или задоволяване на обществени потребности.
- **Проекти**- осъществяване на проекти без необходимата оценка на риска; несвоевременно финансиране.
- **Нововъведения**- въвеждане на нови дейности или технологии, в които ръководството и колектива на ДГ „Буратино“ Суворово има ограничен или слаб опит, без необходимата оценка на риска.

4. Рискове, свързани с управлението на човешките ресурси:

Това са рискове, свързани с недостатъчен административен капацитет, човешки ресурси, координация и комуникация, натиск за постигане на целите, неосигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

5. Рискове, свързани с обществени поръчки:

Това са рискове, свързани с провеждане на процедурите по обществени поръчки, които могат да доведат до незаконосъобразно избиране на фирми за доставки, услуги и строителство. При неправилно

Детска градина „Буратино“ гр. Суворово, обл. Варна, ул. „Снежанка“ №9; тел. 0893 620 989,
e-mail: odz_buratino68@abv.bg; odz_suvorovo68@abv.bg

намалението им, като приоритетно се обръща внимание на рисковете, оценени като високи/ високи. Трябва да се има предвид, че те не могат да бъдат елиминирани напълно.

Рисковете, оценени като **средни/ средни, ниски/ високи** или **високи/ ниски**, попадат в жълтата област на скалата и са все още значителни рискове. Тези рискове трябва да се наблюдават отблизо, като се прилагат действия за контролирането им, за предотвратяване им или преминаването им в по- висока рискова категория. По преценка ръководството може да категоризира, като съществени и рисковете, които са **високи/ ниски** и **ниски/ високи** (попадащи в жълтата област). Този подход се прилага, тъй като, ако не се предприемат мерки и настъпят рискове с високо влияние, но с ниска вероятност, това може да има значителни последици. В случай на ниско влияние и висока вероятност може сериозно да бъде нарушена ежедневната дейност.

Рисковете, оценени като **ниски/ ниски** или **ниски/ средни**, попадат в зелената област и могат да се смятат като ниско приоритетни и следователно рискове, които се “толерират”. Те трябва да се наблюдават или при предприемане на допълнителни действия да се има предвид, че разходите за осъществяване на контрол могат да надвишат ползата от намалението на риска.

След направената оценка се изготвя **Риск – регистър** за идентифицираните на рисковете в ДГ „Буратино“ Суворово, имащи отношение към конкретните цели.

Етап 4: Документиране.

Всяка основна дейност, свързана с управлението на риска, е необходимо да бъде документирана, за да се осигури проследяване на целия процес. Чрез документиране на всеки етап от процеса по управление на риска, включително описване на избраната подходяща реакция/ действие и служителите, които отговарят за изпълнението на тези действия в определени срокове, се създават условия за редовен и систематичен преглед на процеса.

Основната информация, която се отразява в **риск- регистъра**, съдържа:

- идентифицираните съществени за дейността на организацията рискове;
- определяне нивото на рисковете, чрез оценка на тяхното влияние и вероятност;
- рискове, които остават да съществуват след предприемане на описаните действия (**остатъчни рискове**) и тяхната оценка;
- допълнителни действия за понижаване на остатъчните рискове;
- срокове за изпълнение на планираните действия и отговорни служители за тяхното изпълнение.

Етап 5: Реакция на риска.

След идентифициране и оценка на рисковете ръководството следва да предприеме мерки и действия за реакция на риска, което е много съществен етап от управлението на риска като цяло. Възможни са следните варианти за реакция:

- Ограничаване на риска – това е най- често срещаната реакция, тъй като рискът рядко може да бъде изцяло избегнат. Изграждат се контролни механизми, предоставящи разумна увереност за ограничаване на риска в приемливи параметри. Рисковете, обект на тази реакция, следва да се наблюдават периодично.
- Прехвърляне на риска – чрез застраховане на дейността (ако тя е предмет на застраховане) или чрез сключване на споразумение с друга организация, по силата на което се прехвърля дейността, заедно със съответните рискове, по общо съгласие на страните.
- Толериране на риска – приемане на риска на нивото, на което е оценен. Такава реакция е възможна, ако съответният риск има незначително влияние върху постигане на целите.

Детска градина „Буратино“ гр. Суворово, обл. Варна, ул. „Снежанка“ №9; тел. 0893 620 989,
e-mail: odz_buratino68@abv.bg; odz_suvorovo68@abv.bg

Рисковете, обект на тази реакция, следва да бъдат непрекъснато наблюдавани поради вероятността да се изместят в по-висока категория.

- Прекратяване на риска – постига се посредством прекратяване на съответната дейност.

Етап 6: Мониторинг и проследяване на процеса по управление на риска.

1. Мониторинг

Осъществяването на ефективност на процеса по управление на рисковете изисква редовно и непрекъснато систематично наблюдение (мониторинг) на всеки негов етап и периодично докладване на идентифицираните рискове и предприетите действия за тяхното снижаване.

Комисията по управление на риска, осъществява текущ мониторинг на процеса на управление на риска.

Комисията се състои от:

Председател: Невие Ахмедова – зам.-учител;

Членове:

1. Метанет Осман – гл. счетоводител;
2. Ангелина Петрова – ЗАС;

Комисията е необходимо да:

- установи нивото на остатъчен риск, след предприети мерки по ограничаване на риска (въведените контроли и процедури).
- открива нови рискове (заплахи) за постигане целите, възникнали в процеса на работа през изминалия период.
- направи оценка на въведените контроли по отношение на тяхната адекватност (т.е. дали функционират добре и дали разходите, свързани с тях, не надвишават очакваните ползи).
- оцени цялостната дейност, свързана с управлението на риска за съответната година, с цел:
 - да се установи, че управляваният риск е в допустимите граници;
 - дейностите се извършват при спазване на принципите за добро финансово управление – ефективност, ефикасност и икономичност;
 - достигане на разумна увереност, че целите ще бъдат постигнати.

2. Докладване

За успешното наблюдение и оценяване на процеса по управление на рисковете в ДГ „Буратино“, във Вътрешните правила се включва раздел „Докладване“, който урежда:

- комуникация и обмен на информация между служителите, относно идентифицираните рискове;
- реда и сроковете за извършване на регулярни прегледи на Риск – регистъра;
- реда и сроковете за докладване на значимите рискове, предприетите действия и ефекта от тях, както и за нововъзникнали събития;
- отговорните за изпълнението на необходимите действия служители.

В случай на установяване на критични рискове, които не са покрити от контролни процедури, директорът следва да бъде незабавно уведомен.

Информацията по идентифициране, управление и мониторинг на всички значими рискове, задължително се включва в годишния доклад за състоянието на финансовото управление и контрол по чл. 8 от ЗФУКПС.

Детска градина „Буратино“ гр. Суворово, обл. Варна, ул. „Снежанка“ №9; тел. 0893 620 989,
e-mail: odz_buratino68@abv.bg; odz_suvorovo68@abv.bg

IV. СТРУКТУРИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Организационната структура по управление на риска в ДГ „Буратино“ Суворово е:

1. Директор;
2. Счетоводител;
3. ЗАС/Касиер;
4. Председатели на методични обединения и комисии;
5. Учители;
6. Непедагогически персонал, вкл. Помощник възпитателя.

Отговорностите по управление на риска са разпределени както следва:

Директор – отговорен за управление на риска по смисъла на чл. 2 от ЗФУКПС. В тази дейност той се подпомага от всички служители на ръководни длъжности.

Счетоводител – отговорен за управлението на риска за повереният му ресор.

ЗАС/Касиер – участва в процесите по управлението на риска чрез прилагане на определени контролни процедури, спазва разписаните правила и своевременно уведомява директора при констатирани нарушения.

Председатели на методични обединения и комисии, учители, , помощник възпитатели – наблюдават за рискови фактори при осъществяване на образователния процес и при необходимост своевременно уведомяват директора.

Непедагогически персонал – наблюдават за рискове, свързани с материално-техническата база и при ежедневно изпълняване на основните си дейности и при необходимост своевременно уведомяват директора.

Стратегията за управление на риска се предлага за утвърждаване, има силата на вътрешно административен акт и подлежи на промени и корекции, в случай на възникване на нови обстоятелства.

Настоящата стратегия се свежда до знанието на всички служители на ДГ „Буратино“ като се поставя на сайта на ДГ.

Съгласно чл. 12, ал. 3 от ЗФУКПС, стратегията се актуализира на всеки 3 години или при настъпване на съществени промени в рисковата среда. Контролните дейности, целящи намаляването на риска, се анализират и актуализират най-малко веднъж годишно.

Утвърдил:.....

РИСК – РЕГИСТЪР на ДГ „Буратино“ Суворово

Цел (стратегическа/ оперативна): СПОДЕЛЯНЕ НА НАШИЯ И ЧУЖД ОПИТ В ПОДКРЕПА ТЪРСЕНЕ НА ИНОВАЦИИ ЗА ПО-ДОБРА РАБОТА В ПРОЦЕСА НА ИЗГРАЖДАНЕ НА ЩАСТЛИВИ ЛИЧНОСТИ – СПОСОБНИ ДА СЕ РЕАЛИЗИРАТ В МОДЕРНОТО И ДИНАМИЧНО СЪВРЕМИЕ

Риск	Оценка на риска(присъщия)		Предмети действия	Оценка на остатъчния риск		Допълнителни действия	Срок	Отговорник / изпълнител
	Влияние	Вероятност		Влияние	Вероятност			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Недостиг на квалифицирани специалисти	високо	ниска	обучение на персонала	средно	ниска	квалификационни курсове и семинари	постоянен	Директор
Увеличаващ се дисбаланс в цели на възпитание и реалности.	високо	средна	гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование	средно	средна	индивидуална работа с деца и родители	постоянен	Учители
Засилване на проявите на деструктивно поведение	високо	средна	работа с психолог, работа по проекти	средно	ниска	индивидуална работа с учениците и родители	постоянен	Учители Комисия за противодействие на тормоза
Намаляване броя на децата	високо	средно	популяризиране дейността на детската градина	средно	средна	извънкласни форми на работа, създаване на добри условия за обуч. и възп.	постоянен	Работещи в ДГ Отговорник за механизма за обхват

**Детска градина „Буратино” гр. Суворово, обл. Варна, ул. „Снежанка” №9; тел. 0893 620 989,
e-mail: odz_buratino68@abv.bg; odz_suvorovo68@abv.bg**

Риск	Оценка на риска (присъщия)		Предмети действия	Оценка на остатъчния риск		Допълнителни действия	Срок	Отговорник / изпълнител
	Влияние	Вероятност		Влияние	Вероятност			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Конфликт на интереси	високо	средна	попълване на декларации за липса на конфликт интереси от членовете на комисии за определяне изпълнител на поръчка и от учителите за предоставяне на педагогически услуги на деца от ДГ	средно	ниска	засилен контрол	ежегодно	директор
Промени в организационната структура	високо	ниска	своевременно и ясно очертаване на права и отговорности по отделни компоненти и нива, отразяване в длъжностните характеристики	средно	ниска	подобряване на организационната структура и установяване на йерархична структура	постоянен	директор

**Детска градина „Буратино” гр. Суворово, обл. Варна, ул. „Снежанка” №9; тел. 0893 620 989,
e-mail: odz_buratino68@abv.bg; odz_suvorovo68@abv.bg**

Риск	Оценка на риска (присъщия)		Предмети действия	Оценка на остатъчния риск		Допълнителни действия	Срок	Отговорник / изпълнител
	Влияние	Вероятност		Влияние	Вероятност			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Финансов риск	високо	среден	непревишаване на бюджетните лимити	средно	ниска	съотносимост на разходите и приходите по бюджета ; Изготвяне на правилници, процедури, механизми	ежемесечно	гл. счетоводител и директор
Срив на информационните системи	високо	средна	ограничаване на достъпа до информационната система, само на оторизирани лица	средно	средна	поддържане на софтуера от специалисти - външна фирма	ежегодно	Директор
Злоупотреба с материални запаси и дълготрайни материални активи	високо	средна	завеждане в инвентаризационни описи и картони на МОЛ, отчетност	ниско	ниска	инвентаризация	ежегодно	Директор гл. счетоводител Комисия по инвентаризация
Отказ на първостепенния разпоредител с бюджетни кредити за осигуряване на	високо	средна	заявки на средства за капиталови разходи по приоритети с докладни записки, разговори с	средно	ниска	Прехвърляне на средства от други параграфи	постоянен	гл. счетоводител директор

**Детска градина „Буратино” гр. Суворово, обл. Варна, ул. „Снежанка” №9; тел. 0893 620 989,
e-mail: odz_buratino68@abv.bg; odz_suvorovo68@abv.bg**

Риск	Оценка на риска (присъщия)		Предмети действия	Оценка на остатъчния риск		Допълнителни действия	Срок	Отговорник / изпълнител
	Влияние	Вероятност		Влияние	Вероятност			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
средства за капиталови разходи, което спира изпълнението на неотложни ремонти			представители на първостепенния разпоредител Община Суворово					
Проблеми по осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд	високо	средна	начален и периодичен инструктаж	средно	ниска	изготвяне на инструкции за безопасна работа при промяна в условията на труд	постоянен	ЗАС Комисия по безопасност на труда
Проблеми по осигуряване на безопасен и здравословен образователно-възпитателен процес	високо	средна	начален и периодичен инструктаж; осигуряване на добре работещи системи за осветление и отопление, безопасни спортни съоръжения	средно	ниска	непрекъснато наблюдение и възможно най-бърза реакция за отстраняване на възникналият проблем	постоянен	Директор Учители Пом. възпитатели
Увреждане на сградата на детската градина от пожар,	високо	средна	осигуряване на пожарогасители, превантивни дейности, целящи	средна	ниска	годишна проверка на пожарогасителите, извършване на	ежегодно	Директор Отговорник по пожарна безопасност в

Риск	Оценка на риска (присъщия)		Предмети действия	Оценка на остатъчния риск		Допълнителни действия	Срок	Отговорник / изпълнител
	Влияние	Вероятност		Влияние	Вероятност			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
наводнения или други природни бедствия			намаляване щетите при природни бедствия			качествени ремонти, гарантиращи намаляване на последиците от бедствията		ДГ
Проблеми по провеждане на процедури по ЗОП: 1. Неправилно определяне стойността на доставката / услугата. 2. Да не се проведе процедура за избор на изпълнител / доставчик. 3. Да се избере участник, който не отговаря в пълна степен на предварително	средно	средна	осигуряване на КСС, проверка на стойности на стоки и услуги	средна	ниска	Предварително проучване на цени на стоки и услуги	при всяко провеждане на процедура	Директор гл. счетоводител
	високо	ниска	подбор на членовете на комисията	средна	ниска	проверка на готовността на участниците в процедурата, назначени от възложителя	при всяко провеждане на процедура	Директор гл. счетоводител комисия ОП
	високо	средна	конкретни критерии за подбор, точност при разглеждането на оферти	средна	средна	система за вътрешен контрол	при всяко провеждане на процедура	Директор гл. счетоводител комисия ОП

**Детска градина „Буратино” гр. Суворово, обл. Варна, ул. „Снежанка” №9; тел. 0893 620 989,
e-mail: odz_buratino68@abv.bg; odz_suvorovo68@abv.bg**

Риск	Оценка на риска (присъщия)		Предмети действия	Оценка на остатъчния риск		Допълнителни действия	Срок	Отговорник / изпълнител
	Влияние	Вероятност		Влияние	Вероятност			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
определените условия. 4. Да не се сключи договор с избрания от комисията изпълнител	ниско	средна	при работата на комисията за подбор да се проведе класиране на участниците	ниска	ниска	сключване на договор със следващия класиран участник или провеждане на нова процедура	при всяко провеждане на процедура	Директор гл. счетоводител комисия ОП
Проблеми при спазването на Вътрешните правила за достъп до обществена информация.	ниско	средна	Точно спазване на Вътрешните правила, коректност и точност при предоставяне на информацията.	ниско	ниско	непрекъснато наблюдение и възможно най-бърза реакция за отстраняване на възникналия проблем	постоянен	Директор, ЗАС лица, предоставящи конкретната информация
Проблеми при спазването на Вътрешните правила за издаване на индивидуален административен акт	ниско	средна	Точно спазване на Вътрешните правила, коректност и точност при предоставяне на изискваният административен акт.	ниско	ниско	непрекъснато наблюдение и възможно най-бърза реакция за отстраняване на възникналия проблем	постоянен	Директор, ЗАС специалист ТРЗ,

Риск	Оценка на риска (присъщия)		Предмети действия	Оценка на остатъчния риск		Допълнителни действия	Срок	Отговорник / изпълнител
	Влияние	Вероятност		Влияние	Вероятност			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Проблеми при реализиране на политиките за защита на личните данн.	ниски	средна	Обработването на личните данни да е законосъобразно, съвестно и по прозрачен начин по отношение на субекта на данните.	ниско	ниско	непрекъснато наблюдение и възможно най-бърза реакция за отстраняване на възникнали проблем	постоянен	Директор, служебни лица, обработващи личните данни

Комисия:

Председател: Невие Ахмедова – Учител

Членове: Метанет Осман – гл. счетоводител-
Ангелина Петрова – ЗАС/ Касиер

Галина Котленска

Директор ДГ „Буратино“